

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

App[re]hendite disciplina[m], ne q[...] irascatur d[...], & pereatis de uia
iusta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

tantū bonis digni uidentur, securi sunt, non ueretur cum Iob omnia opera sua: ideo in tempore tentationis non subsistūt, sed (sicut Matth. vii. de domo stultitū super harenam ædificata dicitur) magna ruina colliduntur, & peiores redduntur. Timor itaq; iste in tota uita, in omnibus operibus, est magna pars crucis, immo fere tota crux.

Quin insuper cum Apostolo Rhom. v. Gloriandum est in tribulationibus exultandum cum tremore. Ex quibus omnibus colligitur, duplicem esse dei seruitutem & exultationem.

Est enim Seruitus in securitate, & exultatio in domino sine tremore, hæc sunt hypocritarū, qui securi sunt, sibi placent, nec inutiles serui sibi uidentur, merita multa habentes: de quibus psal. ix. Auferuntur iudicia tua, a facie eius, & (quod sequitur mox) illud psal. xiiij. Non est timor dei ante oculos eorū. Hi iustitiam sine iudicio faciunt in omni tempore, nec permittunt Christum esse iudicē tremendum omnibus, in cuius conspectu non iustificatur omnis uiuens.

Seruitus in timore, & exultatio cum tremore, iustorum est, qui iustitiam faciunt, & iudicium omni tempore, utrunq; semper temperantes: nec unq; sine iudicio, quo terrentur, ac desperant de se, suisq; operibus: nec sine iustitia, qua confidunt & exultant in misericordia dei: Horum totius uitæ officium est, se ipsos in omnibus accusare: Deum in omnibus iustificare & laudare, ac sic implent illud Proverb. xxviiij. Beatus homo qui semper est pavidus. Simul illud pri. Thessa. ultimo: Semper in domino gaudete. Ita inter molam inferiōrē & superiōrē, Deut. xxiiij. Conteruntur & humiliantur, & exuta theca frumenti, fiunt farina purissima Christi.

Emphasin istam tuo relinquo studio, qua dicit: Seruite domino, non tibi, non uentri, non auro, non deniq; iustitiæ, potestati, sapientiæ tuæ, nec ulli prorsus rerum: Hæc enim species sunt idololatriæ. Ita exultate ei, non uobis, non ulli creaturæ, sed soli domino.

Hoc autem fit, quando in omnibus tibi nihil arrogaris boni, de quo confidas ac glorieris, sed soli deo tribuas omnia, & ipsum in omnibus laudaris, benedixeris, amaueris: Tibi uero omne malū attribueris, in quo timeas, tremas, diffidas. Sicut Iob pro utroq; tempore dixit: Dominus dedit, dominus abstulit: Sit nomen domini benedictum.

Hæc omnia q̄ sint difficilia uidebis, si utrunq; tempus obserues. In aduersitate enim arduum est, non deficere, non querulari, non impatientem fieri, & timore malorum, non facere aut omittere cōtra dei præceptū, ac sic timore dei superare timorē creaturæ, non cedere affectibus & obiectis, sed adherere uerbo domini, usq; etiā ad mortē. Hic enim p̄batur, an dño seruiatur, an plus dei uoluntas timeatur, q̄ creaturæ cuiuscunq; uolentia. Porro in prosperitate etiā magis periclitatur tremor dei, q̄ in aduersitate timor dei. Hic enim exultatur secūre, & difficile est timere, nedū tremere, dū omnia cedunt ex sententia.

Idcirco, meo iudicio, tremorem cum exultatione, & timorem cum seruitute aptissime coniunxit: q̄ seruitus laborem aduersitatis importet, exultatio autē otium prosperitatis: atq; in hac adeo commendandus fuerit timor, ut etiā tremorem ibi necessarium assereret, q. d. plus timendum est, ubi timor nō est, & quo feliciter omnia habent, eo sollicitius timendum, atq; adeo tremendum, cū exultare ac effusus latari contigerit.

Apphendite disciplinā, ne q̄ irascatur dñs, & pereatis de uia iusta.
In heb.

Seruitus hypocritarum.

Exultatio iustorum.

Soli domino seruiendum.

In heb. Dominus & iusta non habentur, sed nihil officit. Fere ab oibus in
translatio reprobatur: Apprehendite disciplinā. Nā heb. **ברך** Nascitur
dicitur, quod Hiero. in Psalterio heb. transtulit, Adorate pure; quia **ברך**
purū & electum significat. Idem in Cōmentario sic dicit: In hebreo
Nesci bar; quod interpretari potest, Adorate filiū, Bar enim & filium significat.
Vnde Simon Bar Iohanna, filius Iohannis in Euangelio; Et Bar Protho-
us, filius Ptolomei; Barnabas, filius pphetæ, & similia. Burgen & Lyranus
sic: Osculamini filiū, nuscq̄ autem dicitur Bar disciplinam significare. Oscula-
ri autem interpretantur homagium prestare; ut sit sensus: Osculamini filiū
est, cum reuerentia & humilitate regem & dominum Christū suscipite. **Osculum.**
tentemus utrunq̄ omnia concordare. Osculū primo signum est reuerentiæ
adorationis, quo modo sacra & diuina osculamur & honoramus; aut humiliter
ter pstrati, pedes & uestigia osculamur, sicut Maria Magdalena Christi oscu-
lata est; iuxta hoc Hiero. transtulit, Adorate pure.

Secundo, est signū recognitionis & fidei prestādæ, ut in homagio, ubi oscu-
lari solemus manū, agnoscentes hoc ipso dominū quē osculamur. Tertio
signū est perfectissimæ amicitie & charitatis, quo solemus oculos aut faciem
osculari, de quo Apostolus præcipit Ro. xvi. Salutate inuicē osculo sancti. **Osculari filiū**
osculo Christus suos discipulos legitur reuerentes excipere solitus. Verum
quando hoc modo osculantes soleant mutuo sese apprehendere & amplecti,
nostra translatio habet: Apprehendite disciplinam.

Cum autem absolute dicat: Osculamini filiū, nō pedes, nec manū, nec
faciem commemorans: Iustum est ut pro tota latitudine osculi accipiamus, ut
Christū, osculo pedum adoremus, sicut filium dei uerū deū; osculo manū ex-
cipiamus, sicut legitimum dominum & sempiternum adiutorem ac saluato-
rem; osculo oculorum uel faciei, amplectamur sicut dulcissimum fratrem, am-
icum & sponsum animæ nostræ. De ijs tribus osculis uide Bernhardin. penitenti-
pio Canticorum; ut sit sensus: Osculamini filiū, hoc est, Christum deum colite
summa reuerentia; Christo domino subiecti estote summa humilitate; Chri-
sto sponso adhærete summa charitate; Ecce amor & timor, utriusq̄ modus
mediū, humilitas: Hæc perfectissima est latria.

Iam illud Bar, quod filium, purum, disciplinam, translatū est, sic concepi-
mus; q̄ fides Christi, est uere disciplina nostra; Ideo qui Christum credit, &
filiū osculatur, uere disciplinam apprehendit, portans crucifixum Christi
in seipso (ut ad Galatas scribitur) Non enim Christus secū carnē osculatur,
aut apprehenditur, sed in spiritu, id est, dū crux & passio eius, quibus discipuli
namur (Heb. xij.) amanter suscipitur; Ideo nostra translatio ad uerbū nihil est
ad sensum aut̄ propriissima. Porro, pure adorare, illud tangit quod in Ro.
xi. scribit, de adoratiōe impura Baal, d. Derelinquā mihi in Israel sepe similia
utrorū, quorū genua non sunt incuruata ante Baal, & omne os quod nō ado-
rauerit eū, osculans manū, ubi (ut obiter dicā) osculans manū, non est in textu
sed idē uerbū Nascā, quod nunc osculari dictū est significare, ponitur, ubi dicitur,
q̄ non adorauerit eum; quod forte quispiam hebræista interpretatus, glo-
saui, osculans manum, ut modum adorationis exprimeret, ac deinde in textu
relatum est ab imperito scriptore. At in hunc sensum tamen Iob. xxxi. loquitur,
d. Si osculatus sum manum meam, ore meo, quæ est iniquitas maxima, &
negatio contra deum altissimum; quo tropo scripturæ B. Greg. interpretatur
significari hominem in suis operibus fidentē, ac de iusticia nō acceptā in Christo,
sed uā

*Osculum.**Osculari filiū**Latria.**Iniquitas ma-
xima.*

sed uiribus proprijs obtenta gloriantem. Hic enim adorat & osculatur manū suā, ore suo: quia se laudat in se, sibi placet in se, non in domino laudatur anima eius. Ideo est iniquitas maxima, & negatio altissimi, ut quæ id quod dei est sibi tribuat, seipsam in idolum Baal sibi statuens, seque adorans, se autorem faciens honorum suorum: Nam בעל Baal autorem seu dominum significat. Sic est adoratio impurissima: quare Christum osculari, Christum agnoscere saluatorem, & illius manum osculari, hoc uere & pure & purum adorare est, hoc in timore seruire Christo.

Concluda Si filius (inquit) uos liberauerit, uere liberi eritis. Concluda mus itaq; Vult propheta, ut seruiat Christo in timore: se peccatores agnoscat, & semper accusent, solum deum iustificent in Christo: Sed cum ei possint occurrere, & prætere se legem seruasse, iustos esse, non peccasse, nec Christo ad iustitiam opus sibi esse. Huic præsumptioni pessima occurrens dicit: Nolite existimare uos esse iustos, exinanite hanc opinionem Idolatræ, ne uos deo æquetis, nolite fidere in iustitijs uestris, immo filium osculamini, filium amplectimini, illius manus, illius iustitia, illius salus uos seruabit. Atq; hoc nisi feceritis, irascetur iustitia uestræ, & peribitis de uia, seu (ut ego somnio) peribitis cū uia uestra. Nam hebraice satis obscure dicitur ויהי הנהגתו דרך, id est, & peribitis uia, quod per eclipsim pro, peribitis cū uia, dici mihi uidetur, iuxta psal. j. Iter impiorum peribit. Veruntamen nullius sensui præiudico, ego non uideo, quomodo de uia iusta pereant: qui in uia iusta nondum sunt. Terri autem periculo suo possunt, qui in uia sua tanquam iusta sibi placentes, Christum ueram uiam non agnoscunt.

Cū exarserit in breui ira eius, beati omnes qui confidunt in eo.

Hæc pars ad uersum præcedentem pertinet in hebræo, qui totus sic ordinatur: Adorate filium ne forte irascatur, & pereatis cum uia, quoniā exardescet breui ira eius. Beati omnes qui confidunt in eo.

Est ergo sensus: Maturate & festinate Christū adorare, ne pereatis in ira eius. Ac ne uos ipsos fallat, quasi adhuc longe sit: Scitote, quoniā cito & in breui exardescit ira eius, subito dū non speratis ueniet: sicut Matth. xxiii. Si dixerit malus seruis ille in corde suo, morā facit dominus meus uenire, ueniet dominus serui illius in die qua non sperat, & hora qua ignorat. Sic Prouer. j. Cū uenerit repentina calamitas, Et. j. Thef. v. Ipsi diligenter scitis, quia dies domini sicut fur in nocte, ita ueniet. Cū enim dixerint, pax & securitas, tunc repentinus eis superueniet interitus. Terribilis est ergo ista cōminatio, quia si subito apprehenderit ira dei, non erit qui eripiat. In fine pulcherrimo psalmum cōcludit epiphonemate. Hæc est, inquit, summa summarū: Beati oēs qui confidunt in eo, ideo enim passus est, ideo resurrexit, ideo cōstitutus est rex, ideo accepit oīa in hæreditatē, ut saluare possit omnes, qui confidunt in eo.

Hæc autem confidentia iustificat sola, sine operibus legis: ut Apo. ad Ro. & Galat. docet. Verum difficillima est tot resistentibus aduersitatibus, tot alligentibus prosperitatibus: Beati ergo qui non fuerint scandalisati in eo quod opus est diuinæ gratiæ, nō aut humanæ uirtutis. Sic enim spūs benignus nō in æternū cōminatur, sed terribus rursus consolatur sine fine: Si (inquit) timetis iram eius, nolite desperare, confidite: Beati oēs qui confidunt in eo: Ideo enim terret ira eius, ut ad fiduciā illius uos urgeat. Amen.

Psalms